

Astronomický ústav

Akademie věd České republiky, v. v. i.

Česká republika bude hostit astronomy řídící jeden z nejvýznamnějších světových odborných časopisů

Tisková zpráva ze dne 28. 4. 2016

V pátek 29. dubna 2016 se bude v Praze konat zasedání Rady ředitelů (Board of Directors) mezinárodního časopisu Astronomy and Astrophysics. Z hlediska české participace v evropské astronomické komunitě je to významný odborný časopis, který zaštiťuje Evropská jižní observatoř a Astronomický ústav AV ČR zaštiťuje účast jménem všech astronomů z ČR.

Časopis Astronomy and Astrophysics vznikl koncem šedesátých let dvacátého století úsilím evropských astronomů odstranit roztržičnost tehdejší evropské astronomické odborné literatury. Časopis vznikl spojením šesti již zavedených menších časopisů (Annales d'Astrophysique, Bulletin Astronomique, Bulletin of the Astronomical Institutes of the Netherlands, Journal des Observateurs, Zeitschrift für Astrophysik a Arkiv för Astronomi) za finanční podpory zúčastněných zemí formálně reprezentovaných Evropskou jižní observatoří (ESO). První číslo časopisu vyšlo v lednu 1969. Počáteční úmysl se zdařil a Astronomy and Astrophysics dnes patří k několika nejrespektovanějším časopisům v astronomii a astrofyzice. Každoročně v něm po náročném recenzním řízení, které vyřadí asi 15 % prací, vyjde okolo 1800 vědeckých článků zahrnujících většinu astronomických oborů. Časopis je podle těchto oborů členěn do kapitol, kterými v současné době jsou astrofyzikální procesy, kosmologie, extragalaktická astronomie, galaktická struktura, mezihvězdné prostředí, hvězdná struktura a vývoj, hvězdné atmosféry, Slunce, planety, nebeská mechanika, atomární a molekulová data, astronomické přístroje, katalogy a výpočetní programy. Speciální kapitolu tvoří tzv. dopisy, což jsou krátká rychlá vědecká sdělení.

Vysoká kvalita časopisu je dána i tím, že o jeho podobě nerozhoduje žádné nakladatelství, ale společenství astronomů z podporujících zemí. Vydavatel časopisu je pravidelně vybírán v konkursu a smlouva s vydavatelem je vždy uzavírána na dobu určitou. Tím se časopis Astronomy and Astrophysics liší od řady jiných vědeckých časopisů, které jsou podnikatelskými aktivitami jednotlivých nakladatelství.

Česká republika se k evropskému časopisu Astronomy and Astrophysics přidala v roce 1992 spolu se Slovenskem připojením československého astronomického časopisu Bulletin of the Astronomical Institutes of Czechoslovakia.

Časopis přijímá vědecké práce z celého světa. Astronomové ze zemí, které časopis podporují, mohou své práce publikovat bez poplatku, astronomové z ostatních zemí po zaplacení publikačního poplatku. V současnosti časopis vychází za podpory i mimoevropských zemí. Jedná se o celkem 24 států (v abecedním pořadí Argentina, Belgie, Brazílie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chile, Chorvatsko, Itálie, Litva, Maďarsko, Německo, Nizozemí, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Španělsko, Švédsko a Švýcarsko). Každá ze zemí má jednoho zástupce v Radě ředitelů, jednoho zástupce má

i zastřešující organizace ESO (Evropská jižní observatoř), který se ale podle pravidel nemůže stát členem užšího vedení (předsedou, místopředsedou nebo členem výkonného výboru). Současným předsedou Rady ředitelů je prof. Jan Lub z Nizozemí, místopředsedou prof. László Kiss z Maďarska. Od roku 1992 se jako čeští zástupci vystřídali tři astronomové, v letech 1992 - 2005 byl členem Rady ředitelů prof. Petr Harmanec, v letech 2006 - 2013 doc. Marek Wolf a od roku 2014 je českým zástupcem doc. Jiří Kubát z Astronomického ústavu AV ČR.

Zasedání Rady ředitelů se koná vždy jednou za rok a hostí ho jedna z podporujících zemí. Tento rok je hostitelem Česká republika a schůzka se koná za podpory Astronomického ústavu AV ČR v Ondřejově v reprezentačním zařízení Akademie věd České republiky Vila Lanna v Praze. Zahájení zasedání se proto ujme ředitel Astronomického ústavu AV ČR profesor Vladimír Karas, který kromě uvítání krátce představí českou astronomii.

O využívání časopisu jednotlivými českými institucemi si můžete udělat představu na <http://stelweb.asu.cas.cz/~kubat/aanda/index.php?str=czpub>.

doc. RNDr. Jiří Kubát, CSc.
český zástupce v časopise Astronomy and Astrophysics
jiri.kubat@asu.cas.cz, 323 620 328